

Místo a datum pořízení:

Radnice Schöneberg, Berlín (3. 5. 2008)

Financováno z projektu TAČR „Aplikace poznatků současného výzkumu politické geografie ve výuce geografie a sociálně-vědních předmětů na středních školách“ (TL02000195). Více informací na regpol.natur.cuni.cz.

Hlavní téma(ta):

Geopolitika

Lidská práva

Demokracie

Popis místa/situace:

Fotky zachycují místo slavného projevu amerického prezidenta Johna Fitzgeralda Kennedyho během jeho návštěvy Berlína v roce 1963. Projev tehdy pronesl v Berlíně rozděleném zdí na západní demokratickou a východní komunistickou část (Berlínská zeď byla postavena v roce 1961, tedy dva roky před Kennedyho projevem). Ve svém projevu se hlásí k demokratickým ideálům a zmiňuje i další zásadní události a osobnosti (např. letecký most během blokády Západního Berlína) a zakončuje ho slavnou větou „Ich bin ein Berliner“.

Video s projevem je dostupné zde (v příloze je jeho přepis a překlad):

<https://www.youtube.com/watch?v=-GN1tcAWx9Y>

Kennedy si toto místo zvolil proto, že radnice v Schönebergu byla sídlem vlády Západního Berlína, navíc byla relativně blízko u Berlínské zdi a Kennedy tak svůj projev pronášel čelem k východnímu Berlínu, viz mapa <https://cs.maps-berlin.com/mapy-berl%C3%ADna-atrakce/berl%C3%ADnsk%C3%A1-ze%C4%8F-mapa> (čtvrť Schöneberg je v JZ směru od centra Berlína, tehdy východního Berlína, radnice je označena piktogramem a číslem 10)

Otázky a úkoly do výuky:

Po ukázce fotek, před puštěním videa (či rozdáním přepisu nebo překladu)

- 1) Znáte některé citáty nebo myšlenky z Kennedyho projevu?
 - 2) V jakém politickém kontextu byl projev pronesen? Jak nazýváme svět rozdělený mezi Východ a Západ? Jaké byly jeho projevy ve světové politice?
 - 3) Víte, proč si Kennedy pro svůj projev vybral právě uvedené místo?
- Po puštění videa (či přečtení přepisu nebo překladu)
- 4) Co Vás na Kennedyho projevu nejvíce zaujalo? Jaké jsou hlavní myšlenky Kennedyho projevu? Proč pronesl slavný závěr, ve kterém se prohlašuje za Berličana?
 - 5) Co nám může Kennedyho projev přinést v dnešní době? Jsou jeho myšlenky aktuální nebo jde spíše o historický dokument určité vyhrrocené situace bipolárního světa?
 - 6) V jakém místě a v jaké podobě by dnes mohl tento (nebo jemu podobný) projev zaznít? V jaké situaci jsou takové lokality?
 - 7) Znáte příklady dalších státníků, kteří se ke Kennedyho projevu hlásí nebo pronesli podobné projevy? Z jakého důvodu a v jakém kontextu?

(příkladem může být návštěva předsedy českého Senátu Miloše Vystrčila na Tchajwanu:

https://www.youtube.com/watch?v=FEExa_W-s75c)

Příloha 1:

Kennedyho berlínský projev z roku 1963 v originále

I am proud to come to this city as the guest of your distinguished Mayor, who has symbolized throughout the world the fighting spirit of West Berlin. And I am proud to visit the Federal Republic with your distinguished Chancellor who for so many years has committed Germany to democracy and freedom and progress, and to come here in the company of my fellow American, General Clay, who has been in this city during its great moments of crisis and will come again if ever needed.

Two thousand years ago the proudest boast was "civis Romanus sum". Today, in the world of freedom, the proudest boast is "Ich bin ein Berliner".

I appreciate my interpreter translating my German!

There are many people in the world who really don't understand, or say they don't, what is the great issue between the free world and the Communist world. Let them come to Berlin. There are some who say that communism is the wave of the future. Let them come to Berlin. And there are some who say in Europe and elsewhere we can work with the Communists. Let them come to Berlin. And there are even a few who say that it is true that communism is an evil system, but it permits us to make economic progress. Lass' sie nach Berlin kommen. Let them come to Berlin.

Freedom has many difficulties and democracy is not perfect, but we have never had to put a wall up to keep our people in, to prevent them from leaving us. I want to say, on behalf of my countrymen, who live many miles away on the other side of the Atlantic, who are far distant from you, that they take the greatest pride that they have been able to share with you, even from a distance, the story of the last 18 years. I know of no town, no city, that has been besieged for 18 years that still lives with the vitality and the force, and the hope and the determination of the city of West Berlin. While the wall is the most obvious and vivid demonstration of the failures of the Communist system, for all the world to see, we take no satisfaction in it, for it is, as your Mayor has said, an offense not only against history but an offense against humanity, separating families, dividing husbands and wives and brothers and sisters, and dividing a people who wish to be joined together.

What is true of this city is true of Germany - real, lasting peace in Europe can never be assured as long as one German out of four is denied the elementary right of free men, and that is to make a free choice. In 18 years of peace and good faith, this generation of Germans has earned the right to be free, including the right to unite their families and their nation in lasting peace, with good will to all people. You live in a defended island of freedom, but your life is part of the main. So let me ask you as I close, to lift your eyes beyond the dangers of today, to the hopes of tomorrow, beyond the freedom merely of this city of Berlin, or your country of

Germany, to the advance of freedom everywhere, beyond the wall to the day of peace with justice, beyond yourselves and ourselves to all mankind.

Freedom is indivisible, and when one man is enslaved, all are not free. When all are free, then we can look forward to that day when this city will be joined as one and this country and this great Continent of Europe in a peaceful and hopeful globe. When that day finally comes, as it will, the people of West Berlin can take sober satisfaction in the fact that they were in the front lines for almost two decades.

All free men, wherever they may live, are citizens of Berlin, and, therefore, as a free man, I take pride in the words "Ich bin ein Berliner".

Zdroj: <http://www.let.rug.nl/usa/presidents/john-fitzgerald-kennedy/ich-bin-ein-berliner-speech-1963.php>

Příloha 2:

Překlad Kennedyho berlínského projevu z roku 1963

Jsem hrdý, že jsem mohl přijet do tohoto města jako host vašeho váženého starosty, který po celém světě symbolizuje bojovného ducha Západního Berlína. A jsem hrdý na to, že jsem mohl navštívit Spolkovou republiku s vaším váženým kancléřem, který po tolik let zavázal Německo k demokracii, svobodě a pokroku, a že jsem sem mohl přijet ve společnosti mého blízkého rodáka, generála Claye, který byl u velkých krizových okamžiků tohoto města a vrátí se, kdykoli to bude potřeba.

Před dvěma tisíci lety lidé s největší hrdostí honosně prohlašovali "civis Romanus sum" (jsem římský občan). Dnes, ve světě svobody, lidé s největší hrdostí honosně prohlašují "Ich bin ein Berliner" (jsem Berlíňan).

Cením si toho, že můj tlumočník překládá mou němčinu!

Na světě je mnoho lidí, kteří opravdu nechápou, nebo říkají, že nechápou, co je tím velkým důvodem sporu mezi svobodným světem a komunistickým světem. Ať přijedou do Berlína. Někteří říkají, že komunismus je vlnou budoucnosti. Ať přijedou do Berlína. A někteří říkají, že v Evropě i jinde můžeme vycházet s komunisty. Ať přijedou do Berlína. A dokonce je několik těch, kteří říkají, že je pravda, že komunismus je hrozný systém, ale umožňuje nám dosáhnout ekonomického pokroku. Lass' sie nach Berlin kommen. Ať přijedou do Berlína.

Svoboda má mnoho problémů a demokracie není dokonalá, ale nikdy jsme nemuseli stavět zeď, abychom udrželi naše lidi uvnitř, abychom jim zabránili nás opustit. Jménem svých krajanů, kteří žijí mnoho mil daleko na druhé straně Atlantiku, kteří jsou od vás daleko, chci říci, že jsou velmi hrdí na to, že s vámi mohli sdílet, dokonce i na dálku, příběh posledních 18 let. Neznám žádné město, které by bylo obklíčeno 18 let a které by stále žilo s vitalitou, silou, nadějí a odhodláním jako Západní Berlín. I když je zeď nejzřetelnější a nejživější ukázkou

selhání komunistického systému, které vidí celý svět, nemáme z toho radost, neboť, jak řekl váš starosta, je to útok nejen na historii, ale také útok proti lidskosti, rozdělování rodin, odloučení manželů a manželek a bratrů a sester a odloučení lidí, kteří si přejí být opět spolu.

To, co platí o tomto městě, platí pro Německo – skutečný, trvalý mír v Evropě nelze nikdy zajistit, pokud bude jednomu Němci ze čtyř odepřeno základní právo svobodných lidí, a to možnost činit svobodnou volbu. Za 18 let míru a naděje tato generace Němců získala právo na svobodu, včetně práva sjednotit své rodiny a svůj národ v trvalém míru, s dobrou vůlí ke všem lidem. Žijete na ubráněném ostrově svobody, ale váš život je součástí toho hlavního. Dovolte mi vás tedy na závěr požádat, abyste odhlédli od nástrah dneška k naději zítřka, od výlučné svobody tohoto města Berlína nebo vaší země Německa, k rozmahu svobody všude ve světě, od zdi ke dni míru a spravedlnosti, od vás a nás samých k celému lidstvu.

Svoboda je nedělitelná a když je jeden muž zotročen, nikdo není svobodný. Až budou všichni volní, pak se můžeme těšit na ten den, kdy se toto město spojí v jedno a tato země a tento skvělý evropský kontinent v mírumilovný a nadějeplný svět. Až ten den konečně nastane a že se tak opravdu stane, může obyvatele Západního Berlína alespoň těšit skutečnost, že byli téměř dvě desetiletí v první linii.

Všichni svobodní lidé, ať žijí kdekoli, jsou občany Berlína, a proto, jako svobodný člověk, mohu s hrdostí prohlásit „Ich bin ein Berliner“.

Překlad: David Hána, Silvie Jeřábková

Autor: David Hána
